

ODRŽIVOST NE MOŽEMO OSTVARITI SAMI.

**UDRUŽIMO SNAGE KROZ
NORME!**

HZN

HZN e-glasilo

Službeno glasilo Hrvatskog zavoda za norme sa stalnim dodatkom
Oglasnik za normativne dokumente

Godište: 13. 2021.

ISSN 1847-4217

URL: <http://www.hzn.hr>

Izdavač: Hrvatski zavod za norme
MB: 1957406
OIB: 76844168802
Sjedište: Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb
Telefon: 01/610 60 95
Telefax: 01/610 93 21

Glavni urednik: Igor Božičević, ravnatelj HZN-a

Pomoćnik glavnog urednika: Sandra Knežević

Tehnički urednik: Sandra Knežević

Uredništvo: Ana Marija Boljanović, Ivo Andreis, Marina Babić, Melanija Grubić Sutara, Tatjana Majić

Lektura: Ivana Canosa

Grafička priprema: Sandra Knežević

Izlazi: mjesečno

Datum objave: 2021-12-31

Opremu tekstova obavlja uredništvo. Za sadržaj poimence potpisanih priloga odgovorni su njihovi autori. Oni ne iskazuju obvezno stav Hrvatskoga zavoda za norme. Objavljeni prilozi u službenom glasilu Hrvatskog zavoda za norme autorski su zaštićeni. Iznimka su sadržaj, novosti iz HZN, novosti iz europskih i međunarodnih normiranih tijela i s normizacijom povezane aktivnosti koji se mogu objavljivati u drugim stručnim časopisima uz obveznu naznaku izvora i dostavljanje časopisa u kojemu su objavljeni tako preuzeti prilozi. Za priloge iz rubrike Normizacija i Tehničko zakonodavstvo potrebno je zatražiti pisano odobrenje za njihovo objavljivanje od autora i od Hrvatskoga zavoda za norme.

Sadržaj 12/2021

Proslov	4
Novosti iz HZN-a	
• Završena TAIEX misija ocjene stanja u području normizacije u Ukrajini	5
• Održana radionica Pravovremena isporuka europskih norma za zeleno i digitalno, jedinstveno i globalno	6
• Održana radionica o sudjelovanju civilnog društva u normizaciji na primjeru sustava povratne ambalaže	6
• Članovi Hrvatskog zavoda za norme	7
Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija	
ISO	
• Jedite kao mještani	8
• Djelotvorno upravljanje rizicima	8
• Upozorenja povezana sa sigurnošću lijekova	9
IEC	
• IEC objavio izmijenjenu normu za utične naprave	10
CEN i CENELEC	
• Novi amandman norme EN ISO 4254-1 za veću sigurnost poljoprivredne mehanizacije	11
• Opće skupštine CEN-a i CENELEC-a potvrdile članstvo BSI-ja	12
ETSI	
• ETSI objavio prvu sveobuhvatnu globalnu normu za zaštitu pametnih telefona	13

Naslovnica: *Poruke povodom Svjetskog dana norma*
HZN Oglasnik za normativne dokumente (A1-A69)

ISSN 1847-4217

Poštovani čitatelji!

Pred vama je posljednji broj službenoga glasila Hrvatskoga zavoda za norme u 2021. godini.

U rubrici Novosti iz HZN-a možete pročitati izvještaj o dvjema radionicama održanima tijekom studenoga na kojima su sudjelovali i djelatnici HZN-a. Prva je radionica o aktivnostima Zajedničke radne skupine koju su osnovali Europska komisija i europske organizacije za normizaciju (CEN, CENELEC i ETSI) radi definiranja rješenja za brzo usvajanje europskih norma.

U organizaciji ECOS-a i udruge GLOBAL 2000 održana je online radionica o važnosti sudjelovanja civilnoga društva u normizaciji, osobito o tome kako norme mogu potaknuti primjenu sustava povratne ambalaže. Donosimo i izvještaj o uspješno završenoj TALEX misiji u području normizacije o procjeni razine spremnosti ukrajinskoga nacionalnog sustava infrastrukture kvalitete s obzirom na pregovore o ACAA-i, a na kojoj su sudjelovali stručnjaci iz HZN-a. Kao i u svakom broju, na kraju rubrike Novosti iz HZN-a nalazi se tablica u kojoj je dan brojčani prikaz članstva u Hrvatskome zavodu za norme.

U rubrici Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija donosimo zanimljive obavijesti iz rada ISO-a, IEC-a, CEN-a, CENELEC-a i ETSI-ja.

CEN/TC 144, *Tractors and machinery for agriculture and forestry* koji izrađuje norme u službi poljoprivrede, šumarstva i vrtlarstva izradio je novi amandman norme EN ISO 4254-1 za veću sigurnost poljoprivredne mehanizacije. Donosimo i priopćenje za tisak s Općih skupština CEN-a i CENELEC-a, na kojima je golemom većinom potvrđen nastavak članstva Britanskoga instituta za norme (BSI) u dvjema organizacijama od 1. siječnja 2022.

Iz ISO-a donosimo obavijesti o novim dokumentima:

ISO/TS 22703, *Health informatics – Requirements for medication safety alerts*, u kojemu se utvrđuju zahtjevi za sustave upozorenja povezani sa sigurnošću lijekova i pitanja koja moraju uzeti u obzir distributeri tih sustava;

ISO 21621, *Tourism and related services – Traditional restaurants – Visual aspects, decoration and services*, norma kojom se definira što su istinski tradicionalni restorani, a donosi zahtjeve i preporuke za pružanje vjerodostojnoga gastronomskog doživljaja;

Upute ISO 31000:2018 – *Risk management – A practical guide*, koje pomažu organizacijama u ugradnji djelotvornoga okvira odlučivanja u svoje upravljanje, vodstvo i kulturu optimalnom primjenom norme ISO 31000.

IEC je objavio izmijenjenu normu za utične naprave, IEC 60320-1, koja daje opće zahtjeve za sigurnost i zamjenjivost utičnih naprava za uporabu u kućanstvu i druge opće namjene

ETSI je predstavio ETSI TS 103 732, prvi u nizu dokumenata koji proizlaze iz norme ETSI EN 303 645 za kibernetičku sigurnost potrošača koje će objaviti u sljedećih 12 do 18 mjeseci, u svrhu definiranja sigurnosnih zahtjeva za pametne telefone i tablete, ublažavanja rizika i zaštite korisnika pametnih telefona.

Ugodno čitanje!

Radostan Božić te sretnu i uspješnu 2022. godinu

želi Vam

Hrvatski zavod za norme
Croatian Standards Institute

Završena TAIEX misija ocjene stanja u području normizacije u Ukrajini

Sredinom prosinca uspješno je završena TAIEX misija u području normizacije o procjeni razine spremnosti ukrajinskoga nacionalnog sustava infrastrukture kvalitete s obzirom na pregovore o ACAA-i¹, a na kojoj su sudjelovali stručnjaci iz HZN-a: Melanija Grubić Sutara, Ana Marija Boljanović i Boro Jandrijević. Glavni je zadatak HZN-ovih stručnjaka bila izrada izvještaja za Europsku komisiju o procjeni stanja normizacije u Ukrajini.

U okviru misije analizirano je stanje u području normizacije, napravljena sveobuhvatna i detaljna analiza nedostataka te popis svih radnji koje Ukrajina treba poduzeti radi rješavanja nedostataka kako bi u potpunosti bila spremna za pregovore o ACAA sporazumu. Rad na TAIEX misiji trajao je oko 3 mjeseca, a s obzirom na situaciju s COVID-om, umjesto odlaska u Ukrajinu, komunikacija stručnjaka iz HZN-a s predstavnicima Europske komisije, ukrajinskoga normirnog tijela (UAS-a), ukrajinskih tehničkih odbora te nadležnoga ministarstva za gospodarstvo provodila se virtualnim putem. Komunikacija je bila intenzivna, a suradnja izuzetno konstruktivna.

Predstavnici GROW-a² i Delegacije EK u Ukrajini pozitivno su ocijenili izvještaj koji je obuhvatio 16 iscrpno obrađenih tema, u vrlo kratkome vremenskom roku. Na završnome sastanku ukrajinska je strana posebno zahvalila hrvatskim kolegama na detaljnoj analizi i konstruktivnim preporukama koje su već počeli implementirati, uz komentar da im je izuzetno drago što je EK za sudjelovanje na ovoj misiji odabrala stručnjake iz Hrvatske, njima prijateljske zemlje.

TAIEX

#EUDataCrunch
#EUTaiox

ec.europa.eu/taiox

¹ Sporazum o ocjeni sukladnosti i prihvaćanju industrijskih proizvoda

² Glavna uprava za unutarnje tržište, industriju, poduzetništvo te male i srednje poduzetnike

TAIEX
 MOVING FORWARD TOGETHER
 WITH EU EXPERTISE

Priredila: Ana Marija Boljanović

Održana radionica Pravovremena isporuka europskih norma za zeleno i digitalno, jedinstveno i globalno

Dana 16. studenog 2021. godine održana je radionica o aktivnostima Zajedničke radne skupine koju su osnovali Europska komisija i europske organizacije za normizaciju (CEN, CENELEC i ETSI) s ciljem definiranja rješenja za brzo usvajanje europskih norma.

Osnivanje Zajedničke radne skupine najavljeno je u Komunikaciji Komisije Posuvremenjivanje nove industrijske strategije za 2020.: izgradnja snažnijega jedinstvenog tržišta za oporavak Europe od 5. svibnja 2021. u kojoj su europske norme prepoznate kao ključne za očuvanje i otpornost europske industrije. Glavne ambicije industrijske strategije EU-a uključuju zelenu tranziciju i digitalnu transformaciju europskoga gospodarstva, povećanje globalne konkurentnosti europske industrije i jačanje strateške autonomije EU-a. S obzirom na važnost norma za ostvarivanje tih ambicija, zadatak je radne skupine utvrditi prioritete i mjere koje će pridonijeti poboljšanju europskoga normizacijskog sustava, koji je temelj jedinstvenoga europskog tržišta, a u današnjem se tržišnom i kriznom okruženju susreće s brojnim izazovima. Kako se kao jedan od problema u zadnjih nekoliko godina pojavio zastoj u objavi upućivanja na usklađene (harmonizirane) norme u Službenom listu Europske unije (SL EU), novos osnovana radna skupina pokušat će riješiti ovaj problem.

Na događaju su kao izlagači sudjelovali visoki predstavnici europskih organizacija za normizaciju, Europske Komisije i Parlamenta, predstavnici organizacija Priloga III Uredbe o europskoj normizaciji, predstavnici industrije i dr., koji su u svojim izlaganjima utvrdili da europski normizacijski sustav treba funkcionirati na brz i učinkovit način kako bi odgovorio na promjene u globalnom okruženju i osigurao da se europske i međunarodne norme izrađuju u skladu sa strateškim interesima i vrijednostima EU-a.

S obzirom na ključnu ulogu svih zainteresiranih strana u normizaciji, ovaj događaj bio je otvoren za sve koji su željeli sudjelovati u raspravi, a sudjelovanje je bila prilika za upoznavanje s početnim raspravama radne skupine o pravovremenoj isporuci norma te očekivanjima drugih dionika koji su iznosili stajališta za poboljšanje europskoga normizacijskog sustava.

Održana radionica o sudjelovanju civilnog društva u normizaciji na primjeru sustava povratne ambalaže

Dana 26. studenoga 2021. godine u organizaciji ECOS-a i udruge GLOBAL 2000 održana je online radionica o važnosti sudjelovanja civilnoga društva u normizaciji, osobito o tome kako norme mogu potaknuti primjenu sustava povratne ambalaže.

Organizacija ECOS (*Environmental Coalition on Standards*), uz organizacije SBS (*Small Business Standards*), ETUC (*The European Trade Union Confederation*) i ANEC (*European consumer voice in standardisation*), ubraja se u organizacije Priloga III Uredbe (EU) 1025/2012 o europskoj normizaciji, a predstavlja interese zaštite okoliša u aktivnostima europske normizacije. Više informacija o aktivnostima ECOS-a dostupno je na poveznici: <https://ecostandard.org/>

Na radionici su kao izlagači sudjelovali predstavnici Europske komisije i Austrijskoga instituta za norme te iz austrijske industrije i politike, a radionica se bavila pitanjima:

- zašto je važno da se civilno društvo uključi u normizaciju
- kako potaknuti uključivanje nevladinih organizacija za zaštitu okoliša u izradu normi
- kako u praksi funkcionira interakcija između normi i politike na primjeru sustava povratne ambalaže.

Radionicu možete pogledati na poveznici: https://ecostandard.org/news_events/watch-the-recording-workshop-on-civil-society-in-standardisation-the-case-of-reuse-and-refill/

Priredila: Danijela Novota Krajnović

Članovi Hrvatskog zavoda za norme

Objavljujemo popis redovitih članova i članova promatrača HZN-a po vrstama pravnih odnosno fizičkih osoba za koje je Upravno vijeće donijelo odluku do kraja listopada 2021. godine. Tablica Članovi Hrvatskog zavoda za norme identična je tablici objavljenoj u prethodnom broju HZN e-glasila jer od 25. listopada 2021. godine nije bilo promjena.

Tablica – Članovi Hrvatskog zavoda za norme

Vrsta članstva, vrsta pravne ili fizičke osobe	2021-07-15	2021-10-25
Članovi promatrači		
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	5	5
Fizičke osobe	1	1
Ukupno članova promatrača	6	6
Redoviti članovi		
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	146	147
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – javne ustanove i slično	19	19
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – HGK, HOK, HUP	1	1
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovne komore ili udruge	6	6
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovna društva	8	8
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – škole	1	1
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – fakulteti	20	20
Fizičke osobe – pojedinci	21	20
Obrt – fizičke osobe	3	3
Tijela državne uprave	25	25
Ukupno redovitih članova	250	250
Ukupno članova HZN-a	256	256

Jedite kao mještani

Upravo je objavljena nova norma kojom se definira što su istinski tradicionalni restorani.

Lokalna je kuhinja jedna od najvećih čari putovanja. No, u nekim regijama nije jednostavno razlikovati autentične tradicionalne restorane od zamki za turiste. U tome će pomoći upravo objavljena norma.

Normom ISO 21621, *Tourism and related services – Traditional restaurants – Visual aspects, decoration and services* prikazuju se zahtjevi i preporuke za pružanje vjerodostojnoga gastronomskog doživljaja. Obuhvaćeni su zahtjevi za izgled restorana, postavljanje stola, osoblje, jelovnik itd. koje restoran mora ispuniti da bi dokazao da istinski odgovara regiji i kulturi za koje tvrdi da ih iskazuje.

Hensa Ghaderi, voditeljica projekta u skupini stručnjaka koji su izradili normu, kaže da je važno da turisti mogu razlikovati istinski tradicionalne restorane od onih koji to samo tvrde.

„Sve dosad nije bilo kriterija dogovorenih na međunarodnoj razini za ono što se smatra ‘tradicionalnim’, što otvara mogućnost nezadovoljstva gostiju“, rekla je.

„Nova norma ne samo da će pomoći turistima u odabiru na temelju upućenosti nego i motivirati ugostitelje da poboljšaju usluge.“

Normu ISO 21621 izradio je ISO-ov tehnički odbor ISO/TC 228, *Tourism and related services*, čije tajništvo vodi UNE, član ISO-a iz Španjolske. Može se nabaviti kod nacionalnog člana ISO-a ili putem mrežne trgovine ISO Store. Tehničku specifikaciju ISO/TS 23764 izradio je ISO-ov tehnički odbor ISO/TC 205, *Building environment design*, čije tajništvo vodi ANSI, član ISO-a iz SAD-a. Može se nabaviti kod nacionalnog člana ISO-a ili putem mrežne trgovine ISO Store.

Izvor: <https://www.iso.org/news/ref2766.html>
(priredila: Sandra Knežević; prijevod: Tatjana Majić)

Djelotvorno upravljanje rizicima

Nova međunarodna uputa

Dok pandemija, prirodne katastrofe i kibernetički kriminal nastavljaju utjecati na naš svijet, jedino što je sigurno jest da ništa nije sigurno. Stoga agilnost i priprema za sve vrste smetnji predstavljaju bitne poslovne aktivnosti. ISO-ova vodeća norma za upravljanje rizicima, ISO 31000, nezaobilazna je u tom području na svjetskoj razini, a upravo je objavljen i priručnik koji će korisnicima pomoći da je iskoriste na najbolji mogući način.

ISO 31000:2018 – Risk management – A practical guide pomaže organizacijama u ugradnji djelotvornoga okvira odlučivanja u svoje upravljanje, vodstvo i kulturu optimalnom primjenom norme ISO 31000.

Rizici mogu uključiti sve što stvara nesigurnost u pogledu ciljeva organizacije ili odstupanje od očekivanoga. To obuhvaća prijetnje ne samo jakim stranama i izdržljivosti organizacije nego i prilikama koje joj se pružaju. Ugled, političke promjene i utjecaj klimatskih promjena primjeri su aspekata koje treba razmatrati pri djelotvornom upravljanju rizicima.

U samoj normi objašnjavaju se temeljni pojmovi i načela upravljanja rizicima te opisuje okvir i procesi za otkrivanje rizika i upravljanje njima. Nove upute idu korak dalje: daju šire informacije i kontekst uz odredbe norme ISO 31000, uključujući upute o izradi plana za ugradnju rizika u postojeće sustave organizacije, komunikaciju s dionicima, nadzor nad planom upravljanja rizicima i njegovo preispitivanje te još mnogo toga.

Upute *ISO 31000:2018 – Risk management – A practical guide* izrađene su u suradnji s UNIDO-om (Organizacijom Ujedinjenih naroda za industrijski razvoj). Mogu se nabaviti kod nacionalnog člana ISO-a ili putem mrežne trgovine ISO Store.

(priredila: Dragica Rapo Hercigonja; prijevod: Tatjana Majić)

Upozorenja povezana sa sigurnošću lijekova

Bolji ishodi liječenja uz nove međunarodne upute

Računalno potpomognuti sustavi za potporu kliničkomu odlučivanju (CDSS) važni su za sigurnost pacijenata jer pomažu zdravstvenim radnicima u propisivanju i izdavanju lijekova u ovisnosti o elektroničkom zdravstvenom kartonu pacijenta. Sve vrste CDSS-ova projektirane su tako da sadrže aplikacije za upozoravanje kojima se sprječavaju pogreške u terapiji lijekovima. Međutim, velike su razlike u sadržaju tih aplikacija i načinu njihove primjene u različitim sustavima, zemljama i bazama informacija o lijekovima. Upravo su objavljene nove međunarodne upute kojima je svrha da se usklade zahtjevi i da svi govore istim „jezikom“.

Tehničkom specifikacijom **ISO/TS 22703, Health informatics – Requirements for medication safety alerts** utvrđuju se zahtjevi za sustave upozorenja povezanih sa sigurnošću lijekova i pitanja koja moraju uzeti u obzir distributeri tih sustava. Obuhvaća nazivlje koje se upotrebljava u upozorenjima povezanim sa sigurnošću lijekova, zahtjeve za odabir baze informacija za te sustave, funkcionalnost, prikaz, mjerenja kvalitete itd.

Tehnička specifikacija korisna je za zdravstvene organizacije, distributere i izvođače sustava upozorenja povezanih sa sigurnošću lijekova te one koji daju informacije za upozorenja.

Tehničku specifikaciju ISO/TS 22703 izradio je ISO-ov tehnički odbor **ISO/TC 215, Health informatics**, čije tajništvo vodi **ANSI**, član ISO-a iz SAD-a. Može se nabaviti kod nacionalnog člana ISO-a ili putem mrežne trgovine ISO Store.

Izvor: <https://www.iso.org/news/ref2758.html>

(priredila: Sandra Knežević; prijevod: Tatjana Majić)

IEC objavio izmijenjenu normu za utične naprave

Električni uređaji s trajno pričvršćenim utikačem teže se prodaju i upotrebljavaju u zemljama s nekompatibilnim utičnicama. Za te zemlje uređaji se moraju prilagoditi tako da se na njih može priključiti drukčiji utikač.

Problem se može riješiti odvojom utičnom napravom. Utična naprava omogućuje da se električni uređaj spoji na napajanje i odspoji s napajanja putem utikača s jedne strane i standardiziranoga priključka za uređaj s druge. Ako se priključni kabel može odspojiti od uređaja, proizvođač može u različitim zemljama prodavati isti uređaj s različitim priključnim kabelima.

IEC je objavio četvrto izdanje norme [IEC 60320-1](#), koja daje opće zahtjeve za sigurnost i zamjenjivost utičnih naprava za upotrebu u kućanstvu i druge opće namjene. Charles Kurten, predsjednik pododbora koji je izradio normu ([IEC SC 23G](#)), kaže:

„Ovo novo izdanje i dalje je kamen temeljac za spajanje električne opreme koji se zasniva na zajedničkoj globalnoj platformi.“

Dostupna je [verzija službene norme s komentarima \(commented version, CMV\)](#), u kojoj su vidljive promjene u odnosu na prethodno izdanje (3.1). Ona uključuje i komentare stručnjaka koji su izradili normu, u kojima objašnjavaju razloge promjena.

Objašnjenje tehničkih izmjena

U usporedbi s prethodnim izdanjem, u čitavome tekstu izmijenjene norme uvedena su potrebna dopuštena odstupanja i promjene radi lakše čitljivosti. Dodana su odnosno prerađena neka ispitivanja, npr. ispitivanje užarenom žicom, ispitivanje zagrijavanjem, ispitivanje bočnim povlačenjem za priključak na kabel za napajanje i priključak na uređaj s odvojenim prednjim dijelom te ispitivanje pritiskom kuglice. Uključen je i novi dodatak s dodatnim ispitivanjima i zahtjevima za utične naprave namijenjene za okolne temperature iznad +35 °C.

Ingvar Eriksson, tajnik pododbora, napominje:

„Ovo novo izdanje služiti će i rastućemu tržištu utičnih naprava koje se upotrebljavaju na višim okolnim temperaturama. Očekujemo visok interes u primjenama kao što su podatkovni centri.“

Prvo izdanje norme IEC 60320-1 objavljeno je 1970. godine.

Izvor: <https://www.iec.ch/blog/iec-publishes-updated-standard-appliance-couplers>
(priredio: Ivo Andreis; prijevod: Tatjana Majić)

Novi amandman norme EN ISO 4254-1 za veću sigurnost poljoprivredne mehanizacije

Već više od 30 godina tehnički odbor CEN/TC 144, *Tractors and machinery for agriculture and forestry* izrađuje norme u službi poljoprivrede, šumarstva i vrtlarstva. CEN/TC 144, čije tajništvo vodi AFNOR, francusko nacionalno normizacijsko tijelo, trenutačno radi na 50 projekata koji su usmjereni na sigurnost strojeva i zaštitu rukovatelja, uzimajući u obzir zaštitu okoliša, tehnološke inovacije i potrebu za učinkovitošću.

Ti dokumenti imaju važnu ulogu u smanjenju rizika nesreće za poljoprivrednike i šumare te smanjenju upotrebe pesticida. Pridonose i obnovi strojnog parka jer omogućuju njegovu prilagodbu novim poljoprivrednim tehnikama. Norma nije namijenjena samo poljoprivrednicima, šumarima i proizvođačima, nego i javnim tijelima zaduženim za zaštitu na radu i inspekciju strojeva, osiguravajućim društvima, organizacijama za istraživanja i ispitivanja te tehničkim visokim školama.

Od 100 normi koje je izradio CEN/TC 144, oko polovica je izrađena u suradnji s odgovarajućim ISO-ovim odborom, ISO/TC 23, *Tractors and machinery for agriculture and forestry*.

To vrijedi i za novi amandman EN ISO 4254-1:2015/A1:2021, *Agricultural machinery - Safety - Part 1: General requirements*, koji će CEN objaviti 15. prosinca 2021. godine.

EN ISO 4254 vrlo je bitan niz normi za poljoprivredne strojeve, koji se trenutačno sastoji od deset objavljenih dijelova, a u izradi su još četiri. Prvi dio sadrži zajedničke zahtjeve za različite vrste strojeva, kojima se bave ostali dijelovi niza. Te norme navedene su ili će biti navedene u Službenom listu Europske unije kao potpora Direktivi o strojevima 2006/42/EZ, pa su dobar primjer objedinjavanja europskih zahtjeva i međunarodno prihvaćenog pristupa.

Najvažnija promjena koju uvodi EN ISO 4254-1:2015/A1:2021 poboljšanje je sigurnosti pomoćnih naprava za pristup mjestu za rukovatelja kao što su gazišta i ljestve te posebni zahtjevi za mostove kojima je svrha sigurno kretanje rukovatelja.

Nadalje, priručnik za rukovatelja proširen je na upute o održavanju razine sigurnosti pri zamjeni elemenata (npr. pogonskog vratila i/ili štitnika za ulazno vratilo). Proizvođač sada rukovatelju mora dati informacije o posebnoj primjeni vratila za prijenos snage na opremu.

Ovim amandmanom daju se i osnovne upute za procjenu rizika i određivanje razina izvedbe za sigurnosne dijelove upravljačkih sustava pri utvrđivanju zahtjeva iz povezanih normi za određene strojeve ili za opasnosti koje nisu obuhvaćene normom EN ISO 4254-1.

Izvor: <https://www.cencenelec.eu/news-and-events/news/2021/eninthespotlight/2021-11-25-a-new-amendment-to-en-iso-4254-1-improves-the-safety-of-agricultural-machinery/>
(priredila: Sandra Knežević; prijevod: Tatjana Majić)

Opće skupštine CEN-a i CENELEC-a potvrdile članstvo BSI-ja

Priopćenje za tisak, Bruxelles/London - 25. studenoga 2021.

Na Općim skupštinama CEN-a i CENELEC-a, koje su održane danas u Palermu u Italiji, golemom većinom potvrđen je nastavak članstva Britanskog instituta za norme (BSI) u dvjema organizacijama od 1. siječnja 2022.

Ta je odluka posljedica pomnoga razmatranja članova CEN-a i CENELEC-a, pri kojem je uzet u obzir utjecaj izlaska Ujedinjene Kraljevine iz EU-a, i u skladu je sa Sporazumom o trgovini i suradnji (TCA) između Ujedinjene Kraljevine i EU-a.

Nastavak članstva BSI-ja osigurava jasnoću i povjerenje dionika CEN-a i CENELEC-a u ulogu normi u cijeloj Europi. Pomoći će gospodarskim subjektima da posluju u uređenome sustavu i podržati dugotrajan doprinos Ujedinjene Kraljevine europskim i međunarodnim normama. Svi dionici CEN-a i CENELEC-a, uključujući one iz Ujedinjene Kraljevine, nastavit će sudjelovati u izradi normi i pridonositi joj kao i dosad.

Elena Santiago Cid, generalna direktorica CEN-a i CENELEC-a, rekla je:

„Nakon izlaska Ujedinjene Kraljevine iz EU-a glavni je prioritet CEN-a i CENELEC-a bilo održavanje stabilnosti normizacijskoga sustava u Europi. Ova odluka osigurava povjerenje naših dionika u načela europskoga normizacijskog sustava, koji se temelji na prihvaćanju europskih normi i povlačenju proturječnih nacionalnih normi, i uvjerenje da će se osigurati nesmetan pristup tržištima u cijeloj Europi, uključujući Ujedinjenu Kraljevinu, i buduća prilagodljivost CEN-a i CENELEC-a.“

Dr. Scott Steedman, generalni direktor BSI-ja za norme, rekao je:

„Ova odluka pruža našim dionicima u Ujedinjenoj Kraljevini jasnoću i sigurnost da će i dalje kroz sustav CEN-a i CENELEC-a moći utjecati na izradu europskih i međunarodnih normi. Oni će i dalje moći sudjelovati u svim odborima CEN-a i CENELEC-a koji izrađuju norme i predsjedavati im, kao i dosad. Suradnja s ostala 33 člana CEN-a i CENELEC-a na europskoj i međunarodnoj razini podupire naše zajedničke interese, među kojima je povećanje međunarodne trgovine, rješavanje problema klimatskih promjena i iskorištavanje prilika koje pružaju tehnologije u nastanku. Vlada Ujedinjene Kraljevine prepoznaje važnost međunarodnih normi koje izrađuju ISO, IEC i ITU, a odražavaju se na europskoj razini putem CEN-a, CENELEC-a i ETSI-ja. Novi sustav označenih/razvrstanih normi (designated standards; nakon Brexita, usklađene norme postale su u Ujedinjenoj Kraljevini designated standards, op. prev.) primjenjuju se kao dobrovoljan način postizanja sukladnosti s propisima u Europi.“

Članovi CEN-a i CENELEC-a preuzeli su obvezu da će, kadgod je to moguće, preuzimati međunarodne norme na europskoj razini kako bi uklonili globalne zapreke trgovini i uskoj suradnji s međunarodnim normizacijskim tijelima ISO-om i IEC-om. Europski normizacijski sustav najnapredniji je dio toga međunarodnog sustava, s načelom da se za jedan aspekt proizvoda ili usluge izrađuje samo jedna norma, čime se povećava povjerenje u sustav svjetske trgovine, koji se temelji na pravilima WTO-a, i smanjuju zapreke trgovini.

CEN i CENELEC

CEN (Europski odbor za normizaciju) i CENELEC (Europski odbor za elektrotehničku normizaciju) priznali su Europska unija (EU) i Europsko udruženje slobodne trgovine (EFTA) kao europske normizacijske organizacije zadužene za izradu normi na europskoj razini. Tim normama utvrđuju se specifikacije i postupci povezani sa širokim rasponom materijala, procesa, proizvoda i usluga.

Članovi CEN-a i CENELEC-a nacionalna su normizacijska tijela i nacionalni elektrotehnički odbori 34 europske zemlje. Europske norme i ostali normativni dokumenti koje objavljuju CEN i CENELEC prihvaćeni su i priznati u svim tim zemljama.

Mrežna stranica CEN-CENELEC-a: www.cencenelec.eu

Osoba za kontakt s medijima:

Giovanni Collot
Project Manager Policy & Partnerships
Tel.: +32 474 98 21 17
E-pošta: gcollot@cencenelec.eu
Twitter: @Standards4EU

BSI

BSI, Britanski institut za norme, imenovala je Vlada Ujedinjene Kraljevine kao nacionalno normizacijsko tijelo i predstavlja interese Ujedinjene Kraljevine u Međunarodnoj organizaciji za normizaciju (ISO), Međunarodnom elektrotehničkom povjerenstvu (IEC) i europskim normizacijskim organizacijama (CEN, CENELEC i ETSI). BSI je osnovan 1901. godine i bio je prvo nacionalno normizacijsko tijelo u svijetu. Njegova je uloga pomoći u povećanju kvalitete i sigurnosti proizvoda, usluga i sustava izradom normi i poticanjem njihove primjene. BSI objavljuje više od 2700 normi godišnje zahvaljujući suradnji na izradi normi koje odražavaju dobru poslovnu praksu sa stručnjacima iz raznih grana djelatnosti, vladinim tijelima, stručnim udruženjima, poslovnim subjektima svih veličina i potrošačima.

Ako želite saznati više o normama, posjetite www.bsigroup.com/standards, a za više informacija o nacionalnom normizacijskom tijelu, www.bsigroup.com/nsb.

Osoba za kontakt s medijima:

Lucy Robinson, BSI
Tel.: +44 20 8996 6330
E-pošta: pressoffice@bsigroup.com

Izvor: <https://www.cencenelec.eu/news-and-events/news/2021pressrelease/2021-11-25-bsi-membership/>
(priredila: Sandra Knežević; prijevod: Tatjana Majić)

ETSI objavio prvu sveobuhvatnu globalnu normu za zaštitu pametnih telefona

Pametni telefoni i tableti postali su nam jako važni i na njima čuvamo brojne podatke i aplikacije. Istovremeno se povećao broj sigurnosnih napada zlonamjernih programima i prisluškivanjem mrežnoga prometa. U svrhu definiranja sigurnosnih zahtjeva za pametne telefone i tablete, ublažavanja rizika i zaštite korisnika, ETSI je objavio specifikaciju svjetskoga ranga pod nazivom „Consumer Mobile Device Protection Profile“, ETSI TS 103 732. Specifikacijom se utvrđuju ključni rizici za sigurnost i privatnost podataka korisnika i odgovarajuća zaštita.

„Nakon znatnoga povećanja sigurnosti ostvarenoga normom ETSI EN 303 645 za IoT uređaje široke potrošnje, ETSI radi na zaštiti drugih uređaja široke potrošnje. ETSI TS 103 732 daje potpuno rješenje za zaštitu pametnih telefona i tableta, smanjujući rizike za privatnost i povećavajući povjerenje korisnika u zaštitu podataka na njihovim pametnim uređajima“, rekao je Alex Leadbeater, predsjednik ETSI-jevog odbora „Cybersecurity“.

Novom ETSI-jevom specifikacijom utvrđuju se sigurnosni zahtjevi za mobilne uređaje široke potrošnje. Ona osigurava zaštitu ključnih podataka korisnika kao što su fotografije, videosnimke, lokacija korisnika, adrese e-pošte, SMS-ovi, pozivi, lozinke za mrežne usluge i podaci povezani sa zdravstvenim stanjem.

ETSI-jeva specifikacija obuhvaća širok raspon sigurnosnih svojstava uključujući kriptografsku potporu, zaštitu podataka korisnika, identifikaciju i autentifikaciju, upravljanje sigurnošću, zaštitu privatnosti, otpornost na fizičke napade, inicijalizaciju (secure boot) i sigurne komunikacijske kanale.

Osim toga, ETSI TS 103 732 definira zahtjeve za osiguranje sigurnosti na temelju zajedničkih kriterija (*Common Criteria*), pa je prikladan i za certifikacijske inicijative kao što je Europski zakon o kibernetičkoj sigurnosti. Dokument je izrađen kao potpora proizvođačima mobilnih uređaja široke potrošnje u dobivanju certifikata sigurnosti. Također ocjenjivačima nudi zajedničku metodologiju za ocjenjivanje sigurnosti mobilnih uređaja široke potrošnje.

ETSI TS 103 732 prvi je u nizu dokumenata koji proizlaze iz norme ETSI EN 303 645 za kibernetičku sigurnost potrošača koje će ETSI objaviti u sljedećih 12 do 18 mjeseci.

Izvor: <https://www.etsi.org/newsroom/press-releases/1998-2021-11-etsi-releases-comprehensive-global-standard-for-securing-smart-phones>
(priredila: Alica Glavaš; prijevod: Tatjana Majić)